

SENATO KARARLARININ ANALİZİ

(1974 — 1977)

Prof. Dr. Fatma VARİŞ (*)

I. İNCELEME KONUSU

Bu çalışma, Ankara Üniversitesi Senatosunun üç yıllık bir devrede yaptığı çalışmalarını konu edinmektedir. İncelemede, 1974 Ekimi başında yeni bir kadro ile işe başlayan Ankara Üniversitesi Senatosunun, 31.12.1977 tarihine kadar yapmış olduğu (114) oturumda aldığı (2360) karar, gözden geçirilmiştir (1).

Üniversite, bağlı bulunduğu yasa gereği, kendi kendisini, kurulları aracılığı ile yöneten bir mekanizmadır. Bir üniversitenin yönetiminde bu kurulların üst düzeyinde, senato bulunmaktadır. Bu üst yönetim düzeyine, karar konuları, kürsü - bölüm - fakülte kurullarından süzülerek getirilmektedir. Bu çalışma, belli bir zaman kesiti içinde senato uğraşlarını, kategoriler halinde belirlemekte, üniversite yönetiminde, otonominin kullanım biçimini olduğu kadar uğraşların hangi alanlarda yoğunlaştığını da kalın çizgilerle belirlemektedir.

Böyle bir çaba ile kendimize, çalışmalarımıza topluca bakarak yasa, yönetmelik ve tüzüklerde önlem alınması gereken sorunları da belli ölçüde ortaya çıkarabileceğini söyleme olanağı vardır.

Üniversitelerimiz, Cumhuriyet döneminde, 1923 - 1924 yılından beri, kendi kendini yönetmede azımsanmayacak bir mesafe almış bulunmaktadırlar. 1933 yılında (2252) sayılı yasa ile yenilenen İstanbul Üniversitesi'ne, 1935 - 1945 yılları arasında

(*) Eğitim Programları ve Öğretim Bölümü Başkanı.

(1) Ankara Üniversitesi Senato Kararları (865 - 3228)

İstanbul Teknik Üniversitesi ile Ankara'da açılan (4) fakültesi ile Ankara Üniversitesi eklenmiş ve 13.6.1946 tarih ve (4936) sayılı «Üniversiteler yasası» çıkarılmıştır (2).

27 Ekim 1960 yılında çıkarılan 115 sayılı yasa ile Milli Eğitim Bakanlığının üniversiteler üzerindeki denetleme yetkisi kaldırılarak, üniversitelere yönetsel özerklik de verilmiş, böylece, bu kurumların, yurt kalkınmasında yön gösterici objektif çalışmalar yapmalarının bütün koşulları sağlanmıştır.

1971 yılında, Anayasamızın Üniversitelerle ilgili 120 nci maddesinin değiştirilmesi ile üniversite yasası da yeniden kaleme alınmış ve 7.7.1973 tarihinde yürürlüğe giren 1750 sayılı yasa çıkarılmıştır.

Günümüzde «Üniversiteler» tekrar yolların kavşağına getirilmiş bulunmaktadır. Sosyo-ekonomik dinamizm gösteren memleketimizde, değişmeleri kalkınmaya yöneltecek üniversiter çalışmalar, ancak, **bilim, özgürlük, disiplin**, antiteleri vurgulanarak gerçekleştirilebilir. Bu nedenle; üniversiteleri ilgilendiren yasaların, bilimsel düzeyi yozlaştırıcı, bilim özgürlüğünü kısıtlayıcı ve disiplini bozucu değil, tam tersine bu güne değin bu konularda alınmış bulunan önlemleri, daha da geliştirici yönde düzenlenmesi gerekmektedir.

55 yıl içinde sayısal yönden 20 kat artış gösteren üniversiteler, aynı süre içinde, yerleşmiş değerlere, standartlara, ünlü bilim adamlarına sahip olmuşlar ve herşeyden önemlisi otonomide, dünya üniversiteleri içinde seçkin ve saygın bir düzeye erişmişlerdir. Bu düzey, aynı zamanda, bilim ile özgürlük arasındaki pozitif bağlantının da bir göstergesi olmuştur.

Bu inceleme, üniversite ve bağlı fakültelerin bu dinamizmini analize yönelmiştir.

Yöntem : Bu incelemede uygulanan yöntem sadedir. Geçen dönemde göreve başlayan senatonun ilk aldığı, 865 inci karardan itibaren üç yıl içinde alınan bütün kararlar taranmıştır. Bunu, sık görülen aynı nitelikteki kararların kategorilere ayrılması izlemiştir. Bu karar kategorilerine göre formlar hazırlanmış ve bu formlara herbir karar frekans olarak işlenmiştir.

(2) Üniversiteler Yılığı, İstanbul, İ. Ü. 1976

Bu frekansların işlenmesi fakültelere göre yapılmış, fakültele-
rin hepsini ilgilendiren anonim kararlar ayrıca saptanmıştır.
Formlarda toplanan veriler tablolara dönüştürülmüştür. Bu ça-
lışmaya, verilerin yeniden düzenlenmesi ve kros-tablolama
yoluyla kantitatif olarak belirlenmesi gözü ile bakılabilir. Tab-
lo 1, verilerin sayısal görünümünü aksettirmektedir.

Tablo 1. Senato Çalışmalarına İlişkin Sayısal Veriler (*)

(1974 — 1977)

Yıl	Ay	Oturum Sayısı	Alınan karar Sayısı	Karar adedi
1974	(10-11-12)	(6)	(865-1144)	(279)
1975	(1-7) (8-12)	(32)	(1145-1781)	(636)
1976	(1-7) (10-12)	(40)	(1782-2555)	(773)
1977	(1-4) (5-11)	(36)	(2556-3228)	(672)
Toplam	36 ay	114 oturum		2360 karar

Yukarıda dökümü yapılan veriler senatonun, bu devrede,
ortalama (36) ay çalıştığını göstermektedir. Bu, çalışmaların
sürekliliğini ve yoğunluğunu simgelemektedir. Keza, bir yıla
(38) oturum ve (786,6) karar düşmektedir.

Katılma «Devam» konusunda hiç bir yasal yaptırım uyu-
lanmadığı halde, uyarımın yüksek olduğu ve 114 oturumda ka-
tılma ortalamasının (106) olduğu saptanmıştır. Tablo (2) de
senatörlere kod numarası verilerek saptanan devamsızlığın en
yüksek görüldüğü hallerde, senatörün, Ankara dışındaki
üniversitelerde ya da hükümetçe yurd dışındaki konferanslar-
da görevli olduğu yada hasta olduğu anlaşılmıştır.

(*) Ankara Üniversitesi Rektörlüğü, Senato Kararları, Çoğaltılmış Materyal,
(865-3228), 1974 - 1977.

Not: 2263 sayısının iki karara birden verildiği görülmüştür.

Tablo 2. Oturumlara Katılma Durumu (% olarak)

Kod	Bulunulan oturum sayısı	Kod	Bulunulan oturum sayısı	Kod	Bulunulan oturum sayısı
				42..	—94.8 XX
02..	81.58	22..	89.48	43..	—93 XX
03..	72 x	23..	77.2	44..	—87.72 XX
04..	72	24..	81.58	45..	—86.85 XX
05..	80	25..	73.69	46..	—86.5 XX
06..	80.71 x	26..	83.85	47..	—97.4 XX
07..	73.69 x	27..	76.5	48..	—92.2 XX
08..	83.4	28..	83	49..	—86 XX
09..	92.2	29..	—83.85	50..	—87.72 XX
10..	95.7	30..	—73.69	51..	—99.13 XX
11..	80	31..	—66.7	52..	—100 XX
12..	73.69	32..	—80	53..	—100 XX
13..	95.7	33..	—90.4	54..	—100 XX
14..	54.4	34..	—56.15	55..	—100 XX
15..	94.8	35..	—57.1	56..	—100 XX
16..	100	36..	—86.85	57..	—100 XX
17..	76.5 xx	37..	—88.6	58..	—96.5 XX
18..	29	38..	—93.9	59..	—98.3 XX
19..	94.8	39..	—83.2	60..	—99.13 XX
20..	88.6	40..	79	61..	—94 XX
21..	77.2	41..	94.8	62..	—98.3 XX

Not : (x) ölüm nedeniyle (xx) devre ortası değişmeler nedeniyle tam katılma ya da katılmama olanağı olmayanları göstermektedir.

Tablo 2 ye göre Senato üyelerinin % 85'i oturumların % 75 şinden fazlasına devam etmiştir.

II — BULGULAR VE YORUMLAR

Karar kategorileri belli bir devrede, senato gündemine gelen ve karara bağlanan konulardan oluşturulmuştur. Bunlar:

(i) Öğretim üyesi atama işlemleri,

(ii) Asistan, öğretim görevlisi, araştırma görevlisi, uzman, okutman, sözleşmeli personel atama işlemleri,

(iii) Üniversitede öğretim üyelerinin kamu sektöründe görevlendirilme işlemleri,

(iv) Üniversiteyi, yan kuruluşlarını, Fakülteleri ilgilendiren idari kararlar, «Sözleşme fesihleri; kürsü, bölüm işlemleri, döner sermaye, kadro, bütçe, genel öğrenci sorunları v.b.»

(v) Yönetmeliklerin incelenmesi ve kabulü işlemleri.

(vi) Fakültelerce yürütülen işlemlerde birlik sağlamak üzere geliştirilen ilkeler,

(vii) İtiraz ve inceleme işlemleri,

(viii) Başka üniversite ve yüksek öğretim kuruluşlarında görevlendirme işlemleri gibi, karar kategorilerini içermektedir.

Bu kategoriler çerçevesinde, 1974 yılının son üç ayında alınan kararlar (Tablo 3) te gösterilmiştir.

Tablo 3 : 1974 yılı kararları (10-11-12 aylar)

Kararlar	FAKÜLTELER											Toplam	
	Diş H.	DTCF	Ecz.	Eğt.	Fen	Hukuk	İlh	SBF	Tıp	Vet.	Ziraat		Anonim
1. Öğretim üyesi atama işlemleri	1	—	2	—	2	—	—	—	6	1			12
2. Öğretim yd. atama işlemleri	4	3	2	3	11	1	6	12	4	3	2		51
3. 1750/46 ya göre görevlendirme	—	2	—	—	—	—	—	1	—	2			5
4. 1750/40'a göre görevlendirme	—	13	3	6	15	5	12	32		88	9		183
		(-2)	(-1)	(-1)				(-1)		(-11)			
5. İdari kararlar işlemleri	3			1	1				3	6	1	2	9
													8
6. İtiraz inceleme işlemleri				2			1			4		4	11
7. Yönetmelik işlemleri													
Toplam	8	13	8	12	28	6	19	45	13	104	12	6	279

1974 yılının son üç ayı içindeki çalışmaları gösteren Tablo 3, fakültelerde yönetimin değişmesini, ya da bir ekipten diğere devrini kapsadığından, idari kararların azlığı dikkati çekmektedir. Buna rağmen, özlük işlerinin zincirleme devam ettiği, öğretim işinin aksamaması için öğretim yardımcısı atanmasına ilişkin okutman, öğretim görevlisi, asistan vb.» işlemlerin yoğunluk kazandığı görülmektedir. Tablolardaki anonim sütunu, bütün fakülteleri ilgilendiren, ya da rektörlüğün yan kuruluşlarına ilişkin kararları göstermektedir. (—) ile gösterilen rakkamlar fakültelere iade edilen işlemleri göstermektedir. Örneğin, (12-1), 12 işlemden birinin karara bağlanmadığını ifade etmektedir. Bir fakülteyle ilgili işlem sayısı belli bir konuda karar gerektiren bütün işlemleri kapsamaktadır. Şöyleki, Öğretim üyesi atama hanesindeki rakkam, komisyon kurma ve raporun oylanmasına ilişkin kararları da kapsamaktadır. Özetle, tabloya bir fakülteyi ilgilendiren bütün kararların toplamı işlenmiştir.

1974 yılı Kasım ayında başlayan üç aylık devrede, senato kararlarının, daha çok, 1750 sayılı yasanın 40 ıncı maddesi uyarınca yapılan, Ankara Üniversitesi öğretim üyelerinin başka üniversitelerde ve yüksek öğretim kurumlarında görevlendirilmeleri işlemlerinde yoğunlaştığı görülmektedir (% 65-59). Veteriner fakültesi ile ilgili kararlar, tüm kararların % 37,27 sini oluşturmaktadır.

1974 yılında yeni kadrosuyla üç ay süreli çalışmadan sonra, senato, 1975 yılında (32) oturumda 636 karar almıştır. Tablo (4) bu kararların kategorik görünümünü yansıtmaktadır.

Tablo 4 : 1975 Yılı Kararları (1-12/1975)

Kararlar	FAKÜLTELER												Toplam
	Diş. H.	DTCF	ECZ.	Eğt.	Fen	Hukuk	İlh.	SBF	Tıp	Veteriner	Ziraat	Anonim	
1. Öğretim üyesi atama işlemleri	8	21	1	13	13	4	6	11	23	10	32		142
2. Öğretim yd. atama işlemleri	2 (-2)	17	7 (-1)	16	36	—	2	17	17 (-1)	5	15 (-4)		134
3. 1750/46'ya göre görev.	1		1	1	4			1	7	1	2 (-1)		17
4. 1750/40'a göre görev.	2	42	7	9	32	29 (-2)	1	39	38	47	17		263
5. İdari kararlar	3 (-2)	4	2	3	1	1	1	2	1	1	2		21
6. İtiraz - inceleme işlemleri	5				1	3		1			3		13
7. Yönetmelikler	3	4	2	5		4	4	10	1	5			38
8. İlke geliştirme												6	
9. Yeni Fak. Kurulması									Antalya - Bursa				2
Toplam	24	88	20	47	87	41	14	81	87	69	72	6	636

1975 yılında, öğretim üyesi ve öğretim üyesi yardımcısı atama işlemleri ile, 1750 sayılı yasanın (40) cı maddesi uyarınca yapılan görevlendirmelerin yoğunluk kazandığı görülmektedir. (% 41,3)

Ayrıca, yasaların uygulanmasında ve standartlarda birlik sağlamak üzere, geliştirilen ilkelerin, 1975 yılı başında yoğun olarak ele alındığı görülmekte ve yönetmelik değişikliklerine yönelindiği izlenmektedir.

İlkeler, yönetmelikler, itiraz ve incelemelere ilişkin karar süreçlerinin uzun zaman aldığı ve bu konudaki bir karar, az

zaman alan bir görevlendirme kararına oranla, genellikle, daha fazla tartışma gerektirdiği göz önüne alınarak değerlendirilmelidir. Kezâ bu tablolarda, üniversite sorunları, öğrenci hareketleri, ulusal bütünlük gibi, zamanına göre güncel olan sorunlar üzerinde yapılan, çoğu zaman saatlerce süren oturumların ağırlığına işaret edilmesi mümkün olmamıştır. Nitekim tablolarda, uzun oturumlar sonunda alınmış olan bir bildiri kararı ile, bir kaç dakika alan bir görevlendirme kararı eşdeğerde görünmektedir. Şu varki, uygulamaya yön çizen karar sayısına göre yapılan bu değerlendirmenin, zaman boyutuyla ilgili olmadığını vurgulamak gerekir.

Tablo 5 : 1976 Yılı Kararları 1-12/1976

FAKÜLTELER													
Kararlar	Diş H.	DTCF	Ecz.	Eğt.	Fen	Hukuk	İlh.	SBF	Tıp	Vet.	Ziaat	Anonim	Toplam
1. Öğretim üyesi atama işlemi	3	35	2	7	25	4		16	80	15	14	11	217
2. Öğretim Ya. atama işlemi	3	10	8	7	11	1	5	18	11	6	9		79
3. 1750/46'ya göre görev.		2			4				2	2			10
4. 1750/40'a göre görev.	2	49	6	26	59	31	9	44	35	59	16		336
5. İdari kararlar	6	5	48	4	8	5	2	3	9		3		55
6. İtiraz işlemleri	4		3		1		2	2	3				15
7. Yönetmelikler	7	1	4	3	3	8	3	1	4	1	2	14	51
8. İlkeler												79	9
9. Yeni Üniversite ve fakülte açma												1	
												Kırşehir	
Toplam	30	102	27	47	111	49	21	84	144	83	44	31	773

1976 yılında yapılan (40) oturumda alınan (773 kararın, (% 43.46) sı diğer kurumlarda görevlendirme ile ilgilidir. Bu

konuda alınan (336) kararın (% 17.55) si Veteriner Fakültesi, (% 17.55) si Fen Fakültesi, (% 14.58) si Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, (% 13) çü Siyasal Bilgiler Fakültesi, (% 9.22) si Hukuk Fakültesi, (% 7.73) çü Eğitim Fakültesi, (% 4.76) sı Ziraat Fakültesi ile ilgilidir. Diş Hekimliği, Eczacılık ve İlahiyat Fakültesinde görevlendirme asgari düzeydedir.

Aynı yıl içinde alınan toplam kararın (% 28) zini oluştur-
ran öğretim üyeliğine atama işlemlerinin (% 36.86) sı Tıp Fa-
kültesi, (% 16.12) si D. T. C. F., (% 6.9) zu Veteriner, (% 6.4)
Ziraat, (% 11.52) si Fen Fakültesi, (% 7.37) si S.B.F., (% 3.68)
Diş Hekimliği, (% 3.22) si Eğitim, (% 1.84) Hukuk, (% 0.92) si
Eczacılık Fakültesiyle ilgilidir. 1976 yılında Üniversite Senato-
suna en fazla işlem getiren 3 fakülte sırasıyla, Tıp, Fen, Dil
ve Tarih, Coğrafya Fakülteleri olmuştur.

1976 yılında, senato, bütün fakültelerin yönetmelikleri üze-
rine çalışmıştır. Ayrıca tüm üniversiteyi ilgilendiren (9) ayrı
konuda da ilkeler getirilmiştir.

Tablo 6 : 1977 Yılı Kararları

Kararlar	Diş Hek.	DTCF	Ecz.	Eğt.	Fen	Hukuk	İlahiyat	SBF	Tıp	Veteriner	Ziraat	Anonim	Toplam
1. Öğretim Üyesi atama işlemleri	13	14	2	4	26	7	25	20	49	18	26-2	2	195
2. Öğr. Üyesi Yd. atama işlemleri	3	59	7	9	42	3	10	14	16	13	13	—	189
3. 1750/40'a göre görevlendirme	—	19	1	3	11	14	—	6	7	22	6	—	89
4. İdari kararlar (4-1)	11	2	3	6	2	6	7	3	8	7	67	—	126
5. İtiraz ve inceleme işlemleri	1	1	1	—	4	—	—	1	1	—	—	18	26
6. Yönetmelik işlemleri	5	2	—	1	—	1	1	3	4	2	1	13	33
7. İlkeler	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	14
Toplam	26	105	13	20	89	27	25	51	80	63	53	120	672

Tablo (6), 1977 yılında üniversitede öğretim üyesi atama işlemlerinin hızlandığını göstermektedir. Bu işlemlerin en yoğun olduğu kurum Tıp ve Fen Fakülteleridir. Öğretim üye ve yardımcılarının en yoğun olarak atandığı fakülteler ise DTCF ve Fen Fakültesidir. 1977 yılında senato oturumlarında alınan kararlar, en fazla DTCF, Fen Fak. ve Tıp Fakülteleri ile ilgilidir. 1750 sayılı Yasanın 40 ıncı maddesi uyarınca görevlendirme işlemleri ise Veteriner Fakültesi ile D.T.C.F. de yoğunlaşmıştır. 1977 yılı senato oturumlarında idari kararların yoğun olduğu, itiraz ve inceleme işlemlerinin karara bağlandığı yönetmeliklerin geliştirildiği ve fakülteler arasında uygulama birliği sağlayan ilkelerin arttığı görülmektedir. Bu yıl senato oturumlarında bütün fakülteleri ilgilendiren anonim kararların fazlalığı da dikkati çekmektedir.

Tablo 7 — 3 Yıl İçinde Alınan Karar Toplamı
«Karar Kategorilerine ve Fakültelere Göre»

Kararlar	Toplam Karar	Fakülteler	Toplam Karar
1. Öğretim üyesi atama	566—% 24	Diş Hekimliği	88—% 3,73
2. Öğr. Yd. atama	453—% 19,2	DTCF	313—% 13,26
3. 1750/46 ya göre görevlendirme	32—% 1,3	Eczacılık	68—% 2,88
4. 1750/40'a göre görevlendirmeler	871—% 37	Eğitim F.	126—% 5,34
5. İdai Kararlar «Fakültelerde yasal yönetsel değişimler»	211—% 9	Fen F.	315—% 13,35
6. İtiraz inceleme işlemleri	62—% 5,6	Hukuk F.	123—% 5,21
7. Yönetmelikler	133—% 5,6	İlahiyat F.	79—% 3,35
8. Ortak İlkeler	29—% 1,2	SBF	261—% 11,06
9. Yeni Üniversite ve fakülte açma	3—% 0,3	Tıp F.	324—% 13,73
		Veteriner F.	319—% 13,52
		Ziraat F.	181—% 7,67
		Başka	163—% 6,90
Toplam	2360		2360— 100

Tablo 7, Ankara Üniversitesinin üst yönetim organının 3 yıl içinde aldığı karar toplamını göstermektedir. Karar kategorilerine göre değerlendirildiğinde, senato kararlarının yaklaşık % 37 sinin 1750 sayılı yasanın 40. maddesine göre diğer kurumlarda ders vermek üzere alınan görevlendirme kararlarından oluştuğu, bunu öğretim üyesi ve öğretim üyesi yardımcısı atama işlerinin izlediği görülmektedir. Yönetmelikler ve fakülte uygulamalarını ortak ilkelere bağlayan çalışmaların üniversitenin ve fakültelerin bütününe yönelik kapsamı ve önemi dikkate alındığında ve bu kararların uzun zaman içinde alındığı düşünüldüğünde, bu yüzdelerin anlamı daha iyi belirlenmiş olacaktır.

Kararlar fakültelere göre analiz edildiğinde Tıp, Veteriner, Fen ve DTCF.lerine ilişkin kararların fazlalığı göze çarpmaktadır. Bu nicel görünümün kendi içinde analizi ise (3-6) sayılı tablolarda yapılmış bulunmaktadır.

Tablo 8 : Üniversite Senatosunca Yasa Gereği Komisyon vb. Çalışmalar İçin Görevlendirilme (1974 — 1977)

Kod	Görev sıklığı	Kod	Görev sıklığı	Kod	Görev sıklığı
04	34	24	25	42	12
05	11	25	22	43	1
03	6	26	12	44	1
08	23	27	18	45	2
09	15	29	28	46	20
10	36	30	27	47	18
11	14	31	33	48	14
12	32	32	32	48	7
13	19	33	8	49	11
15	25	34	1	51	1
17	7	35	13	52	4
18	6	36	42	53	1
19	22	37	14	54	2
20	66	38	64	55	1
21	11	39	20	56	1
22	33	40	12	57	1
23	17	41	63	58	1

Tablo 8, üniversite senatosunda alınacak kararların sağlıklı olması için yapılması gereken ön incelemeleri yapmak üzere kurulan komisyonlarda görev alma sıklığını göstermektedir. 50 nin üstündeki kod no'lu senatörlerin çalışmalara katılmaları az oluşu, bunların, yalnızca iki aylık çalışmalarının değerlendirilmiş olmasına bağlanmalıdır.

Görev dağılımının, genel olarak, dengeli olduğu ve hemen her senato üyesinin görev yaptığı söylenebilir.

Çoğu zaman ekip çalışması gerektiren bu görevlerin öğretim üyelerinin diğer sorumluluklarına farklı ve ek bir yükümlülük boyutu getirdiği görülmektedir. Bu görevlerin bir kısmının süreklilik gösterdiği gözönünde bulundurulursa, üniversitede kendi kendini yönetmenin getirdiği görev ve sorumlulukların sistimli bir şekilde yerine getirilmiş olduğundan söz edilebilir.

Tablo 8, yalnızca üniversite senatosu üyelerinin görevlendirilmesi ile ilgili frekansları göstermektedir. Üniversitenin üst yönetim düzeyinde alınacak kararlara dayanak teşkil eden incelemelere senato dışından da katılmalar olmuştur; bunlar, 1975 yılında (15), 1976 yılında (49), 1977 yılında (50) olmak üzere toplam (114) öğretim üyesini bulmaktadır.

Bu veriler, üniversitenin kendi konularına dönük incelemeler sürdürdüğüne ilişkin kanıtlar olarak değerlendirilebilir.

III. SONUÇLAR

Ankara Üniversitesi öğrenci kapasitesi açısından yurdun ikinci büyük üniversitesidir. Bu üniversitede (27.406) öğrenci, (718) öğretim üyesi ve (1133) asistan bulunmaktadır. Buna göre öğretim üyesi öğrenci oranı 38 dir (*). Bir öğretim üyesi lisans, lisans-üstü ve diğer programlarda 38 öğrenciye danışmanlık yapmaktadır.

Bu gün, Ege, Atatürk, Hacettepe, Selçuk, Fırat, Diyarbakır, İnönü, Bursa, Cumhuriyet Üniversiteleri ve diğer yeni üniversitelerde çalışmakta olan pek çok öğretim üyesi Ankara Üniversitesinde yetişmiştir. Soruna bu açıdan bakıldığında üniversite senatosunda öğretim üyeliğine yükseltme işlemleri konusundaki dinamizmi, hem üniversitenin kendi öğretimi, aynı zamanda

(*) A. Ü. Haberleşme ve Danışma Müdürlüğü. 30.12.1978 tarihli durum.

yeni üniversitelerin gelişmeleri açısından iki yanlı yorumlamak mümkündür.

Kuruluşu henüz 15 yılı bulmamış olan üç fakültede, «Diş H., Eczacılık, Eğitim» hernekadar bir dinamizm göze çarpmakta ise de, bu fakültelerin gelişmeleri için daha çok sayıda öğretim üyesi ve yardımcısına duyulan gereksinim saptanmalıdır.

Üniversitede 1750 sayılı yasanın 46 ıncı maddesinden çok, ücretli ders vermeye ilişkin (40) ıncı maddesinin işlediği görülmektedir. Ankara içindeki görevlendirmeler bir yarar esasına dayandırılrsa dahi, bu maddenin, Ankara dışı üniversiteler ve yüksek öğretim kurumları için çalıştırılması yeniden esasa bağlanmalıdır. Yeni kurulan üniversiteler için bu maddenin süreli olarak -örneğin «7 - 8 yıl için» çalıştırılması ve bu süre içinde bu üniversitelerin yerleşik kadro geliştirmeleri bir yol olarak düşünülebilir.

Senatoda itiraz ve inceleme işlemlerinin diğerlerine oranla daha az yer aldığı görülmektedir. Bu ise genel olarak fakülte kurullarının yasalara uygun doğrultuda çalıştığını göstermektedir.

Yönetmelik ve programlarda üst düzeyde ko-ordinasyon oluşturan senato, bu bakımdan önemli ve hacimli olarak çalışmıştır. Her fakülte, yürürlükte bulunan lisans ve lisans üstü yönetmeliklerinde istenen gelişmeyi hazırlayarak senatoya getirmiştir. Bunu, eğitim - öğretimde gelişmelerin ve dinamizmin bir ifadesi olarak yorumlamak olasıdır.

Senatonun 1974-1977 döneminde, DTCF, S.B.F., Tıp Fak. «Medikal Fizik», Hukuk Fakültesi'nin yeni yüksek lisans yönetmelikleri, SBF, Diş H., İlahiyat Fakülteleri doktora yönetmelikleri yeniden gözden geçirilmiş, Eğitim Fakültesi lisans-üstü eğitim yönetmeliğinin yeniden düzenlenmiş şeklini senatoya getirmiştir. Bu yönüyle üniversitemizin, lisans-üstü eğitimi, yüksek lisans ve doktora düzeyinde programlaştırdığı söylenebilir.

Üniversitenin kendi kendini yönetiminde, ilgililerin sürekli biçimde görev aldıkları sorumluklara katıldıkları saptanmıştır.

Ankara Üniversitesi Senatosunun yönetmelik ve tüzüklerin uygulanması ile ilgili konularda birlik sağlamak üzere geliştirdiği ve aldığı ilke kararları, üniversite çalışmalarında birlik ve bütünlük sağlanması açısından önemlidir. Üniversitenin, çeşitli bilim alanlarındaki araştırmalarda gösterdiği titizliği, kendi yönetiminde de göstermesi ve kararlarını ciddi araştırma ve inceleme raporlarına dayaması, çağdaş üniversite anlayışıyla tutarlıdır.

Üniversitemizde mevcut liderliğin ürünü olan bu ciddi, titiz ve tecrübe birikimine dayalı akılcı tutumun korunması ve geliştirilmesi önerisini doğal karşılamak gerekir.